

O'zbekiston adabiyoti va san'ati

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САЊАТИ Haftalik gazeta 1956-yil 4-yanvardan chiqq boshlagan e-mail: info@uzas.uz 2015-yil 1-may №18 (4313)

ЊАЁТ МАШЊАЛАСИ

Соғинчлик салом!
Кўпдан кўп соғинчлик саломдан сўнг сизларни Янги йил билан табриклайман ва кўп йиллар умр ва тинчликни яратгандан тилайман. Мендан сўрасаларингиз соғлигим яхши, ҳали ҳам фронтдаман. Дуода бўлиб яратгандан соғлигимни сўраб туринглар.
Ўзларингиз тинчмисизлар? Сиздан кўпдан бери хат олганим йўқ. Мунаввар акам келдиларми?
Дада! Вақтим кам ва қор ёғиб тургани учун хатимни қисқа қилдим. Шу хат бориши билан тезда хат ёзинг, деб ҳурмат билан сизларнинг Анварингиз 1.01.1945 й.

Бу Анвар Шомақсудовнинг оила аъзоларига ўнг кўли билан ёзган сўнги мактуби эди...
Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси Анвар ака Шомақсудов билан суҳбатлашиб тўймайсиз. Сочлари қордек оқарган отахон уруш ҳақида худди ке-чагидек эслайди. Менга яқинда чоп этилган "Оловли йиллар хотираси" китобини тутқазаркан шундай дейди:

чи жаҳон уруши сабоқларини эслаш бугунги нотинч дунё учун ҳам, бутун инсоният учун ҳам ниҳоятда зарурдир. Мен китобни "Оловли йиллар хотираси" деб атадим. Хотира бу инсон тафаккурига берилган буюк неъмат. Уни табиатнинг инсонга инъом этган ноёб мўъжизаси, деб билмоқ керак. Хотира туфайли бундан 70 йил бурун, ҳозирда ортда қолган оловли йиллар, фронт шароитида дуч келган ва учрашган одамлар, ёнма-ён жанг қилаётган бир лаҳзада ҳалок бўлган кулолдошлар кўз ўнгимдан ўтади. Мен ўзимни улар олдида қарздордек ҳис қиламан. Фақат мардлиги ва жасорати хотирамда қолган фидойи жангчиларни унутиб бўладими? Хотира қалбларни бирлаштиради, хотира тарихни бўямасдан, бежамасдан, бор бўйича кўрсатади...

Жасорат, бурч, матонат

— Иккинчи жаҳон уруши тарихга айланди, ўша йиллардаги воқеаларга яна ва яна қайтишнинг ҳамда уруш лавҳаларини баён қилиш, эсга олишнинг ҳожати бормикан, деган савол туғилади. Менимча, албатта, ҳожати бор. Чунки ҳозирги кунда турли этник низо ва можаролар, диний-экстремистик гуруҳлар фаолияти натижасида ер юзида нотинчлик ҳукм сурмоқда. Шу боис Иккин-

Давоми иккинчи саҳифада.

ИСТЕЪДОД ҚАДР ТОПАДИ

Бадий академия Марказий кўрғазмалар залида Тасвирий ва амалий санъат фестивалининг болиб ва совриндорларини тақдирлаш маросими бўлиб ўтди.
Ўзбекистон Бадий академияси раиси А.Нуриддинов ва бошқалар Президентимиз Ислам Каримов раҳнамолигида юртимизда тасвирий санъатни ривожлантириш, ижодкорларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаш, уларнинг эркин ва самарали фаолият олиб бориши учун зарур шароит ва имкониятларни яратиш масаласига катта эътибор қаратилаётганини таъкидлади.
Анъанавий равишда ўтказиб келинаётган Тасвирий ва амалий санъат фестивали мустақиллик йилларида рас-сомлик ва дизайн, ҳайкалтарошлик, фо-

тография, амалий санъат йўналишларида эришилган ютуқларни санъат их-лосмандларига намойиш этиш, эришилган натижаларни атрофчила муҳокама ва таҳлил қилиш, санъатга меҳри баланд ёшларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаш ва рағбатлан-тиришда муҳим аҳамият касб этмоқда.
Кексаларни эъозлаш йилига бағишланган бу йилги фестивалда тасвирий санъат ривожига муносив ҳисса қўшган мусавирлар, ҳайкалтарошлар, уста-хунармандлар, дизайнерлар, санъатшуносларнинг ижод намуналари акс эттирилган туркум кўрғазмалар бўлиб ўтди. Талабалар учун ташкил этилган маҳорат сабоқлари санъат оламига энди

қадам қўйган ёш истеъодларда унутилмас таассурот қолдирди. Марказий кўрғазмалар зали, Тошкент Фотосуратлар уйи, Камолиддин Бехзод мемориал бог-музеи, Халқаро маданият қарвон саройи, Ўзбекистон Тасвирий санъат галереясида ҳайкалтарошлик, архитектура муҳитлари дизайни, амалий-декоратив санъат, халқ амалий санъати, дастгоҳли рангтавир, графика, мини-атюра, хаттотлик, театр ва кино рассомлиги, фотография санъати бўйича моҳир рассомлар ва ёш ижодкорларнинг энг сара ижод намуналари мухлислар эътиборига ҳавола этилди.
Фестивалда фаол иштирок этган мўйқалам соҳиблари, истеъодли талаба-ёшларга диплом ва совғалар топширилди.

Эътибор

ЎЗА

ОРЗУЛАР ФАВВОРАСИ

Ушалсин орзуларим,
Борми бирон чораси.
Мунаввар туйғуларим —
Орзулар фаввораси.
Севар ёрим қуёшдир,
Мен унинг сайёраси.
Кўзимдан чиққан ёшдир —
Орзулар фаввораси.
Парилар сурнай чалар,
Янграйди ноғораси.

Рақсга тушар, тўлғонар
Орзулар фаввораси.
Сув ёқасида жоним,
Юрагимнинг пораси.
Дил изҳорим, забоним
Орзулар фаввораси.
Бунда Тошкент "Ушшоғи",
Хоразм "Сувора"си
Ошиқларнинг машшоғи,
Орзулар фаввораси.

Рустам МУСУРМОН

АМУ СОҲИЛЛАРИДА АДАБИЁТ КУНЛАРИ

Хотира ва қадрлаш куни муносабати билан Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасининг Хоразм вилояти ва Қорақалпоғистонда бўлиб ўтган адабиёт кунлари қадимий Хиванинг Қиёт қишлоғида мумот адабиётимизнинг улуг сиймолари — Мухаммадризо Огаҳий ҳамда шоир ва тарихнавис Шермухаммад Мунис мақбаралари зиёрати билан бошланди. "Адабиёт кунлари" қатнашчилари бўлган таниқли шоир ва адиблар Огаҳий бобомиз ўз қўллари билан эккан тут қаршида бир зум тўхтаб ўтдилар. Қуёш

нурлари ила ранг талашиб, ял-ял товланган атласлардаги талаба қизлар меҳмонларга гулдасталар билан пеш-
Юрт танҳо, чаман танҳо
воз чиқашди. Тутнинг энг баланд шохига кўниб олган булбуллар тинимсиз сайраб ҳаммага завқ бағишлади. Ижодкорларнинг меҳр чашмасидан сув ичган Огаҳий тутти ёнига ундан пайванд қилиб воҳа шоирлари ўтқазган "болатут"лар ҳам баҳор шабадасида енгил

чайқалиб, мурғак япроқлари ила олқиш айтдилар! Огаҳий бобомиз ҳайкали пойига гул қўйиш, шоир музейи асо-ри-атиқалари билан танишиш барчанинг дилига эзгулик уруғларини қадаган бўлса, не ажаб?
Президентимиз раҳнамолигида халқ қалби, миллат руҳининг ифодаси бўлган бадий адабиётнинг қиммати юртимизнинг эртанги тақдири билан баробар баҳолангани, "Адабиётга эътибор — маънавиятга, келажакка эътибор" тамойили тараққиётимиз мезонлари қаторидан ўрин олгани, қалам аҳлининг заҳматли меҳнатини муносив баҳолаш ва қадрлаш масаласи давлат сиёсати даражасига кўтарилганига эътибор қаратилди.

Давоми иккинчи саҳифада.

ХАЛҚАРО ФЕСТИВАЛ ЯКУНЛАНДИ

Кунни кеча республикамиз мусиқий ҳаётидаги катта тадбирлардан бири — "Наврўз садолари" миллий чолғулар оркестри ва кўп овозли ансамбллар I халқаро фестивали якунига етди. Кексаларни эъозлаш йилига бағишланган фестивал аввалида фақат мактабга таълим муассасалари иштирокчиларининг чиқишлари кузатилиб, ҳар бир жамоа ихросидан сўнг болаларга "Соғлом авлод учун" Халқаро хайрия жамғармаси томонидан совғалар тақдим этилди.
Республикамизнинг турли вилоятлари қаторида Қорақалпоғистон Республикаси Эллиқалъа туманидан ташриф буюрган 18-болалар мусиқа ва санъат мактаби, Фарғона вилояти, Риштон туманидаги 21-болалар мусиқа ва санъат мактабининг Ю.Сулаймонов раҳбарлигидаги камонли чолғулар ансамбли, Фарғона шаҳар, 4-болалар мусиқа ва санъат мактабининг "Истиқлол" ансамблларининг ижро маҳорати тингловчилар эътиборини жалб этди.
Андижон санъат коллежининг Хотира Акрамова раҳбарлигидаги "Тарона" халқ чолғулари камер оркестри концерт дастурини нафақат томошабинлар, балки ҳайъат аъзолари ҳам олқишладилар. Фестивалнинг иккинчи кунни Қирғизистон ва Тожикистон Республикасидан ташриф буюрган иштирокчилар ҳамда республикамизнинг турли вилоятларидан келган оркестр ва ансамбллар ўз маҳоратларини намойиш этдилар.
Фестивалнинг сўнги кунини илмий анжуман бўлиб ўтди. Унда жамоалар раҳбарлари, ҳайъат аъзолари, консерватория раҳбарияти ва бошқалар ўзаро фикр алмашиши, ижрочилик масалалари борасида маърузалар тингладилар. Фестивал болиб-ларини тақдирлаш маросими ҳамда гала-концерт

консерватория залида бўлиб ўтди.
Ҳайъат аъзолари ҳулосасига кўра, Риштон туманидан 21-, Чирчиқ шаҳридаги 7-болалар мусиқа ва санъат мактаблари ансамбллари, Тошкентдаги республика ихтисослаштирилган санъат мактаби оркестри, Гулистон шаҳар 1-болалар мусиқа ва санъат мактаби ва Андижон вилояти 7-маҳсус мусиқа мактаб интернатининг "Шодиёна" оркестрлари I даражали диплом, кубок ҳамда совғалар билан тақдирландилар. Иккинчи ва учинчи ўринни эгаллаган жамоаларга фестивалнинг II, III даражали дипломлари ва совғалар топширилди.
Шунингдек, "Санъат йўлидаги фидойилиги", "Фестивал кашфиёти" каби номинациялар бўйича санъат гўнчаларининг устозлари О.Эгамқулов (Жиззах), С.Ким (Хоразм), Х.Акрамова (Андижон), Д.Алимова (Фарғона) ҳамда "Фарҳод" маданият уйининг "Ниҳол" ўзбек халқ чолғулари оркестри, мазкур оркестр яккахон ижрочиси Жамшид Адизов, Глиэр номидаги лицей ўқувчиси Жавохир Абдурашидов ва бошқалар маҳсус диплом ва совғалар билан тақдирландилар.
Халқаро миқёсда ўтказилган мазкур фестивал, юртимиз мусиқа маданияти ривожига ҳисса қўши-гина қолмай, халқлар ўртасида дўстлик алоқаларини янада мустаҳкамлашга, миллий чолғу ижро-чилиги борасида тажриба алмашишга, шу билан бирга, ёш авлодининг қалб ва тафаккурига Ватан муҳаббатини мусиқа орқали сингдиришга хизмат қилади, деб ўйлаймиз.

Гулчехра ДОНИЁРОВА,
консерватория магистранти

ОВОЗ ЁЗИШ САНЪАТИ

Санъатнинг қайси жанрида бўлмасин, овоз режиссёрлиги алоҳида ўрни бор...

Миллий рақс ва хореография олий мактаби талабаларининг бу йилги ҳисобот концерти ҳар доимгидан ўзгача руҳда ўтди...

Уч қисмдан иборат дастурнинг биринчи қисмида машҳур "Шопениана" намойиш этилди...

йўқ, Шундан сўнг саҳнада "Муножот" янгради. Елена Тўхтаева саҳналаштирган бу рақс рақоса Сеҳриё Мирзаева...

Концерт залига йиғилганларни том маънода ҳайрон қолдирган асар улуғ ўзбек адаби Абдулла Қодирийнинг "Ўткан кунлар" романи

хос хусусиятларини, рақосаларнинг нозик ҳаракатларини йигитларнинг салобати, вазминлигини, анъаналаримиз давомийлигини яққол ҳис қилдик.

Энди эса рақс устаси Раёно Дўсматова турмуш ўртоғининг хотирасига бағишлаб асарни қайта тиклаб, Олий мактаб ўқувчиларига совға қилди.

роқс устаси Раёно Дўсматова турмуш ўртоғининг хотирасига бағишлаб асарни қайта тиклаб, Олий мактаб ўқувчиларига совға қилди. Бу асарни турли давлатларда ҳар хил талқинда кўрган...

РАҚСНИНГ ЖОЗИБ ЖИЛОЛАРИ

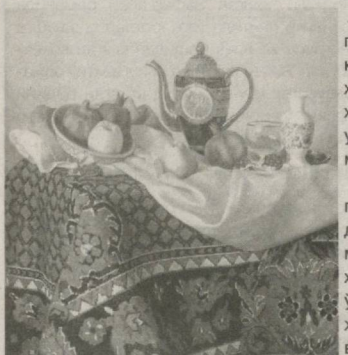
боғлаб, томошабинларга гўзал рақс гулдастаси тақдим этилди.

Концертнинг иккинчи қисми таникли созанда баастакор Абдухотиш Исмоиловнинг "Дилнаво" композицияси билан бошланди.

асосидаги композиция бўлди. Композицияни саҳнага олиб чиққан Феруза Ҳўжанава миллий ва классик рақс ҳаракатларини ўзаро уйғунлаштириб, Отабек (С.Перниёзов), Кумуш (З.Толиббаева) ва Зайнаб (Ф.Ҳўжанова) образларининг хореографик қиёфасини яратти...

ўтмишда яратилган муслиқ асарлардан лавҳалар олиб, моҳирона бирлаштирган ва яхлит муслиқ хореографик поэма яратди.

Албатта, ёш рақос ва рақосалар изланишларида камчиликлар бор ва бу табиий ҳол, деб ўйлайман. Масалан, "Шопениана" балетига рақосалар Пари қизларининг шойрона руҳиятини беришларида ва ижрода ҳамжиҳатлик, ҳаракатлар бир хиллиги этишмайди.

Ўзбекистон Тасвирий санъат галереясида "Мовийлик сари парвоз: классикадан авангардгача" номли ўзига хос кўرғазма очилди.

УСТОЗ ВА ШОГИРД

ланишларининг давомини И.Отабев, У.Ражабов, С.Собирбоев, Ҳ.Иброҳимов, Э.Оролов, Э.Бозоров, Д.Розиков, Ж.Чоршанбиев каби шогирдлари ижодида ҳам кўрамиз.

Кўрғазма экспозициясидан ўрин олган асарлар теран гоёвий ечим асосида жойлаштирилган.

Кўрғазма залларида

Пойтахтимиздаги республика Рассомлик коллежида ёш мўйқалам соҳибларининг "Чексизлик" номли кўрғазмаси бўлиб ўтди.

Дурдона ШАМСИЕВА

ИЛК ҚАДАМ

Ёш истеъдод соҳиби Миродил Қосимов Фарғонанин Кува туманида таваллуд топган.

Нигоҳ

Миродил Қосимов ва синфдошлари — Абдуқодир Юсупов, Гулмира Толиева, Дилшод Тоҳиров, Абдуқодир Алимов, Даврон Бўрибеков, Исфандиёр Мухаммадҷон...

Дилноза ЗОКИРОВА

Мулоҳаза

Юқорида айтиб ўтганимиздек, овоз режиссёри санъатнинг турли жанрларида муҳим компонент сифатида иштирок этади.

Миллий телерадиокомпанияси ва республика Радио ўзининг овоз ёзиш студиялари иш фаолияти билан танишиш ва ўрганиш катта ёрдам бермоқда.

2002 йили Япония ҳукумати томонидан консерваторияга грант ажратилиб, студиялар техник жиҳозлар ва муслиқ чолгу асбоблари билан бойитилди.

2006 йилдан бошлаб консерваторияда овоз режиссёри сифатида иш олиб бориш анча мураккаб иш.

тида қатнашиб, бу йўналишда ишлаш анчагина мураккаб ва машаққатли эканига амин бўлдим.

Наврўз ва Мустанкил байрамлари, бошқа катта тадбирлар ҳамда кўшиқларни олдиндан ёзиш жараёнида овоз ва чолғуларга эффект қўишишда асарларни бузмасликка, миллийлиги ва калоритини сақлаб қолишга ҳаракат қилинди.

Фарҳод АБДУЛЛАЕВ, консерватория магистранти

Танлов

Марусина чиқишлари учинчи ўринга лойиқ топилди. Малика ИБРОҲИМОВА, Ўзбекистон халқ артисти, ҳақамалар ҳайъати аъзоси:

Бу каби кўрик-фестивал мамлакатимизда биринчи марта ташкил этилгани ва унда қатнашиш театр актёрлари учун муҳим аҳамиятга эга эканини таъкидлашни истардим.

ЎХШАШИ ЙЎҚ ИЖРОЛАР

Танлов иштирокчиларининг чиқишлари уч босқичда сараланиб, ижро савиясидан ташқари, либос дизайни, декорация, актёрлик маҳорати каби жиҳатларга ҳам эътибор қаратилди.

ЁШЛИК СУРУРИ

28 апрел куни "Туркистон" саройи ёшлиқнинг шўх-шан оҳанглари, беғубор ёшлиқ хос ғайрат-шижоат, кўтаринчи руҳиятга фарқ бўлди.

Фестивал

28 апрел куни "Туркистон" саройи ёшлиқнинг шўх-шан оҳанглари, беғубор ёшлиқ хос ғайрат-шижоат, кўтаринчи руҳиятга фарқ бўлди.

Ёш ахборотимиз

уар савияси, актёрлик маҳорати, рақс сюжетлари ва кийиниш маданияти каби мезонлар бўйича баҳоланди.

Ўз ахборотимиз

Ташкил шариҳдан "Дуэт" жамоаси, Андихон вилоятдан Муҳиддин Исмоилов, республика Эстрада-цирк коллежидан "Рақс" гуруҳи ўз йўналишида фестивал лауреати бўлди.

Ўз ахборотимиз

